

DICTAMEN AL PLA D'ACCIÓ TERRITORIAL DE LA INFRAESTRUCTURA VERDA DEL LITORAL DE LA COMUNITAT VALENCIANA (PATIVEL)

D'acord amb les competències atribuïdes al Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana per la Llei 1/2014, de 28 de febrer, i prèvia la tramitació corresponent, el Ple del Comité, en la seua sessió ordinària celebrada el dia 26 de gener de 2018, emet el següent Dictamen.

I.- ANTECEDENTS

El dia 11 de desembre de 2017 va tenir entrada en la seu del CES-CV, escrit del Sotssecretari d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori, pel qual se sol·licitava l'emissió del corresponent dictamen preceptiu, al Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL), d'acord amb el que es disposa en l'article 4, punt 1, apartat a) de la Llei 1/2014, de 28 de febrer, de la Generalitat, del Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana.

A més de la normativa del Pla i dels documents que ho integren, s'ha remés a aquest organisme la següent documentació: Memòria econòmica, Memòria de conveniència i oportunitat en relació amb el Projecte de Decret d'aprovació del PATIVEL i Informes de les al·legacions durant el procés de participació pública.

De forma immediata, el President del CES-CV va convocar a la Comissió de Programació Territorial i Medi ambient, a la qual se li va donar trasllat del citat Avantprojecte de Llei amb la finalitat d'elaborar l'Esborrany de Dictamen.

El dia 15 de desembre de 2017 es va reunir la Comissió de Programació Territorial i Medi ambient. A la mateixa va assistir José Luis Ferrando Calataiud, Director General d'Ordenació del Territori i Paisatge, de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori, assistit de Vicente Doménech Gregori, Sotsdirector General d'Ordenació del Territori i Paisatge, de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori, procedint a explicar el Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL).

Donada la complexitat del text remès, es van fer les gestions oportunes amb la Conselleria competent per a sol·licitar ampliació del termini d'emissió de dictamen preceptiu, sent acceptada la petició.

Novament, en data 19 de gener de 2018 es va reunir en sessió de treball la Comissió de Programació Territorial i Medi ambient amb la finalitat d'elaborar el Projecte de Dictamen al Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana, el qual va ser elevat al Ple del dia 26 de gener de 2018 i aprovat per unanimitat.

II.- CONTINGUT

El Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL) està integrat per 12 documents.

1. Declaració Ambiental i Territorial Estratègica.
2. Memòria informativa.
3. Plànols d'informació.
4. Memòria justificativa.
5. Memòria econòmica.
6. Plànols d'ordenació.
7. Estudi de paisatge.
8. Avaluació ambiental i territorial estratègica.
9. Pla de participació pública.
10. Normativa.
11. Via del litoral.
12. Catàleg de platges: fitxes i normativa.

El contingut de la normativa del Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL) és el següent: un Preàmbul i un total de 17 articles distribuïts en sis capítols, tres Disposicions Addicionals, tres Disposicions Transitòries i Disposició Final Única.

El **Preàmbul** al mateix temps que posa en valor l'espai litoral com un dels actius més importants amb què explica la Comunitat Valenciana, estableix la necessitat de formular un instrument d'àmbit supramunicipal que identifique els sòls costaners de major valor ambiental, territorial, cultural i de protecció enfront de riscos naturals i induïts, els ordene i establisca una regulació dels usos i activitats admissibles en aquests. Tot açò, amb la finalitat de garantir un ús racional i sostenible d'aqueix espai i la seua posada en valor des d'un punt de vista intel·ligent i creatiu.

El Capítol I, "**Disposicions Generals**", està integrat per quatre articles en els quals s'estableix la naturalesa, objectius, contingut, àmbit d'aplicació i vigència del Pla.

El Capítol II, "**Règim de les Zones de Protecció**", articles 5 a 12, defineix les categories de protecció dels sòls sota el principi de la conservació activa. Es tracta dels sòls que ja compten amb protecció ambiental, els sòls regulats per altres instruments d'ordenació territorial, els sòls no urbanitzables de protecció del litoral, els sòls de reforç del litoral i els corredors ecològics i funcionals.

El Capítol III, "**Règim urbanístic del sòl comú del litoral**", article 13, regula els sòls denominats comuns de litoral, definint-los i establint el seu règim.

El Capítol IV, "**Condicions generals d'ordenació del litoral**", articles 14 i 15, estableix l'aplicació d'una sèrie de determinacions amb la finalitat d'aconseguir un desenvolupament harmònic de l'espai litoral i la regulació de les afeccions i servituds determinades per la legislació de costes.

El Capítol V, “**Catàleg de platges naturals i urbanes**”, article 16, regula el catàleg de platges naturals i urbanes de la Comunitat Valenciana, seguint les determinacions de la legislació estatal en matèria de costes, i a l'efecte de les autoritzacions de les activitats a implantar en el domini públic marítim terrestre.

El Capítol VI, “**La Via del Litoral**”, article 17, contempla l'ordenació i gestió de la Via del Litoral, eix estructural que articula els nuclis costaners formant part de la Infraestructura Verda del Litoral.

La **Disposició Addicional Primera** preveu la possibilitat d'aplicar un factor de correcció de flexibilitat del sòl per a activitats hoteleres.

La **Disposició Addicional Segona** contempla l'elaboració d'un Programa d'Actuacions en àrees prioritàries del litoral, en desenvolupament d'aquest Pla.

La **Disposició Addicional Tercera** estableix la necessitat de modificar l'ordenació de determinats sòls per a adaptar-se al futur Pla d'Adaptació de la Costa al Canvi Climàtic.

La **Disposició Transitòria Primera** fa referència als sòls de valor del litoral amb programa d'actuació aprovat.

La **Disposició Transitòria Segona** disposa que per a aquelles declaracions d'interès comunitari, relatives a activitats terciàries o de serveis que hagueren iniciat la seua informació pública amb anterioritat al 16 de novembre de 2016, no els serà aplicable les determinacions d'aquest pla.

La **Disposició Transitòria Tercera** assenyala que qualsevol activitat extractiva legalment establida i en funcionament a l'entrada en vigor d'aquest pla, podrà continuar desenvolupant-se de conformitat al seu pla d'explotació i llicència concedida, i havent-se de dur a terme el compliment de restauració durant el desenvolupament d'aquesta activitat.

Finalment, la **Disposició Final Única** estableix l'entrada en vigor del Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana, l'endemà de la publicació del Decret aprovatori en el Diari Oficial de la Generalitat Valenciana, amb la transcripció de la seua Normativa.

III.- OBSERVACIONS DE CARÀCTER GENERAL

Segons s'indica en el Preàmbul del document normatiu, el PATIVEL és un instrument d'àmbit supramunicipal que identifica els sòls costaners de major valor ambiental, territorial, cultural i de protecció enfront de riscos naturals i induïts, els ordena i estableix una regulació dels usos i activitats admissibles en els mateixos amb la finalitat de garantir un ús racional i sostenible d'aquest espai. Sobre la base de l'anterior, es considera que el PATIVEL, i en general la política urbanística territorial

autonòmica i municipal ha d'influir positivament en les condicions socioeconòmiques dels ciutadans valencians, promovent un creixement econòmic intel·ligent, sostenible i integrador, que aposte per la promoció d'activitats que aprofiten les oportunitats que ofereix el territori sense menyscar els seus valors ambientals i culturals.

El litoral valencià no és solament un espai físic. És un entorn on molts ciutadans valencians viuen i treballen, i es dona un model socioeconòmic basat en l'oferta i demanda de serveis vinculats generalment al turisme residencial. La gran majoria de la població del litoral viu, directament o indirectament, d'aquest turisme residencial i la riquesa econòmica que genera serveix per a sostenir no solament famílies, sinó nombrosos serveis i infraestructures públiques que han pogut ser posats en funcionament gràcies a aquest fenomen, provocat per un clima més que benigne i una sèrie d'elements que ho complementen (serveis, gastronomia, diversitat paisatgística i cultural, etc.).

En relació a l'exposat, es considera que el Pla hauria de preveure, entre altres aspectes, una planificació d'accions en matèria de protecció i recuperació d'espais naturals del litoral, abandonats i degradats, amb la finalitat d'intervenir en ells i posar-los al servei dels ciutadans, i així fer-los, si escau, susceptibles d'albergar usos i activitats públiques generadores d'ocupació directa i indirecte. També programes amb pressupost econòmic, amb identificació dels seus recursos i gestors, amb eines de monitoratge i validació que ens permeten conèixer l'eficàcia de la seua acció, així com l'avaluació i seguiment del compliment d'aquest, ja que es dibuixa un abast temporal de 5, 10 i 20 anys, però no s'especifica, entre altres, com s'avalua el compliment, en quin suport, quines persones o departaments seran els responsables.

En el Document d'inici de l'Avaluació Ambiental i Territorial Estratègica del Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL) i en el mateix Pla apareix la mateixa classificació per als tipus de sòl. No obstant això existeix un document denominat "Presentació, de data 09-11-2016", que també forma part dels documents d'aquesta fase del PATIVEL, que mostra una altra classificació diferent dels tipus de sòl, amb denominacions diferents, així com un nombre més elevat de tipus de sòl, la qual cosa dona lloc a certa confusió. En aquest context, des del CES-CV es considera que hauria d'aclarir-se quin és la classificació correcta dels tipus de sòl.

D'altra banda, en el document III "Memòria Justificativa", en la pàgina 97, es fa referència als Indicadors de compliment del PATIVEL. El panell d'indicadors focalitza molt els de tipus quantitatiu i en menor mesurada els qualitius. El CES-CV considera que es podria millorar amb indicadors associats a la qualitat de la infraestructura verda i reforçar l'avaluació d'indicadors associats a la gestió de la infraestructura verda (en termes de biodiversitat, qualitat ambiental, etc.) i en termes d'impacte sobre la ciutadania (benestar, salut i qualitat de vida, taxes de malalties, etc.). Seria desitjable poder valorar també com el compliment del PATIVEL implica una millor qualitat de vida de les persones, no solament per l'impacte en termes econòmics o turístics. En tal sentit, el Comité entén que es fa necessària una major coordinació amb altres Conselleries (Salut, Educació, Benestar Social) en la participació i revisió dels objectius del PATIVEL.

En un altre sentit, el Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana vol valorar positivament alguns dels assoliments que arreplega el PATIVEL i entre ells, a manera d'exemple, es vol destacar la construcció de la Via del Litoral, que es considera hauria de ser una de les actuacions preferents que desenvolupara el propi PATIVEL, havent d'ampliar-se la franja de tres metres prevista com a mínim al doble i regular els seus usos.

Finalment, en l'índex de la normativa del Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana, la Disposició Addicional Primera, es denomina "Exempció de l'índex d'ocupació de sòl de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana" i en el text de la llei aquesta disposició apareix denominada "Factor de correcció de flexibilitat del sòl per a activitats hoteleres". El Comité considera que aquesta discrepància en la denominació hauria de corregir-se tant en l'índex com en el text de la normativa proposta.

IV. OBSERVACIONS A L'ARTICULAT

Article 2. Contingut del Pla d'Acció Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral. Memòria de Sostenibilitat Econòmica.

L'apartat f) d'aquest article inclou com a documentació del PATIVEL la Memòria de sostenibilitat econòmica.

El Comité entén que s'hauria d'ampliar el contingut de la memòria de sostenibilitat econòmica amb estudis justificatius de la mateixa.

Article 9. Règim dels sòls no urbanitzables de protecció litoral

El Comité considera que la Llei d'Ordenació del Territori, Urbanisme i Paisatge és suficientment garantista de la protecció del territori amb els usos agropecuaris, contemplant els paràmetres urbanístics necessaris per a la implantació d'instal·lacions i construccions en aquests usos, així com els informes sectorials necessaris en cadascun dels casos.

En aquest sentit, des del CES-CV es proposa substituir els apartats d), i) i paràgraf final del punt 2 d'aquest article pel següent apartat:

d) Els usos agraris, conforme a l'establert en la legislació urbanística vigent.

Article 11. Règim dels sòls no urbanitzables de reforç del litoral

En el punt 3, apartat a), en la protecció dels sòls no urbanitzables de reforç del litoral, no queda justificada la possibilitat d'autorització per a camps de golf no vinculats a l'habitatge. En aquest sentit, es proposa que s'elimine la frase que apareix en aquest apartat i que diu "incloent camps de golf no vinculats a habitatge".

En relació amb l'apartat d), referit a les estacions de subministraments de carburants, vinculades a les vies de comunicació, s'entén que haurien d'excloure's d'aquest apartat per l'impacte que suposa tant social, econòmic com a mediambiental.

Article 13. Sòl comú del litoral. Definició i règim.

En l'apartat a) del punt 3 d'aquest article es prohibeix l'estacionament de vehicles en aquesta categoria de sòl. El CES-CV entén que açò va en contra de les directrius de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana sobre platges accessibles per a la majoria de la gent.

Disposició Addicional Primera. Exempció de l'índex d'ocupació del sòl de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV).

El Comité considera que s'hauria de permetre la construcció d'hotels de quatre i cinc estels, tal com s'estableix en la Directriu 145, punt 1, apartat i) de l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana (ETCV), regulada pel Decret 1/2011, de 13 de gener, del Consell, pel qual s'aprova l'Estratègia Territorial de la Comunitat Valenciana, el tenor de la qual es reproduïx a continuació. Directriu 145. Caràcter estratègic de la franja litoral de 500 metres. 1. Els terrenys classificats com a sòl no urbanitzable inclosos en la franja litoral de 500 metres des de la línia interior de la ribera del mar, tindran la consideració d'estratègics pel que, en general, no podran ser classificats urbanísticament com a sòl urbanitzable o urbà, amb les següents excepcions: i) Establiments hotelers d'almenys 4 estels que per les seues característiques requereixen de la proximitat del litoral.

Disposició Addicional Tercera. Adaptació al canvi climàtic.

En aquesta disposició s'estableix que tots els sòls que es troben un metre per sota del nivell del mar han de mantenir-se en situació bàsica de sòl rural.

El CES-CV incideix que s'ha d'estar al previst en el Pla d'Acció Territorial sobre Prevenció de Risc d'Inundació a la Comunitat Valenciana (PATRICOVA), i en aquelles zones en què no existisca un risc inundable massa acusat per haver-se canalitzat els barrancs, rieres, rius, conformement al principi que les aigües no es poden detenir però sí canalitzar, i prenent les degudes precaucions constructives tipus palafit (sense soterranis i amb la planta baixa diàfana), es podria edificar.

Disposició Transitòria Primera. Àmbits amb Programes d'Actuació Aprovats.

El Comité, donada la complexitat de l'aplicació d'aquesta Disposició Transitòria, considera necessari elaborar un estudi detallat dels Programes d'Actuació Integrada, amb l'objectiu de donar seguretat jurídica, determinant si estan o no els terminis depassats, així com les causes que motiven cada situació.

V.- CONCLUSIONS

El Comité Econòmic i Social de la Comunitat Valenciana considera que les observacions contingudes en el present dictamen contribuiran a millorar el Projecte de Decret d'aprovació del Pla d'Actuació Territorial de la Infraestructura Verda del Litoral de la Comunitat Valenciana (PATIVEL), sense perjudici de les consideracions que puguen realitzar-se en el posterior tràmit parlamentari.

Vº Bº El President
Carlos L. Alfonso Mellado

La Secretària General
Ángeles Cuenca García